

פרשת אמור

מאמר בענין בין אדם לחבירו

ומאפייניו השייכים לאותו הדור. אין דור זה כדור חברו. לכן כל דור נצרך למנהיגים משלו, חכמים משלו כמבואר במדרש, וכן הלאה.

מרן החזו"א באיגרותיו (א, ז) מביא את דברי המדרש הנ"ל וכותב 'מזה יש לנו אישור למציאותו של שם דור והוא גוף מוצק של פרקים וכל איש הוא אבר מאברי הגוף, חיים חיים משותף בנשמה משותפת'. ובדומה לזה כותב עוד בחלק ג' (ס"ב) 'וכשם שאברי האדם מתחלקין לפעולותיהן עין רואה ואזן שומעת וידיים עסקניות, כן העם כולו הוא כגוף אחד ואישים נפרדים בו, וכל איש צריך למלא תעודתו'.

החזו"א מגדיר את המושג 'דור' שהוא כמו גוף אחד שלם וגדול, וכל אחד מבני הדור מהווה חלק מהגוף הזה, עד שנוצר גוף שלם המורכב מכולם יחד.

וכן אנו מוצאים שהמלך נקרא 'ליבן של ישראל', לפי שהוא כנגד הלב. הסנהדרין נקראו 'עיני העדה', שהם כנגד העיניים, כל אחד וחלקו המיוחד בתוך הגוף של הדור.

מעבר לכך, קיים גוף גדול עוד יותר, והוא צירוף כל הדורות של כלל ישראל לשיעור קומה אחד. כפי שביארנו, כל דור שונה מהדורות האחרים ויש לו את חלקו המיוחד בגוף הגדול של כלל הדורות. דור יוצאי מצרים נקראו 'דור דעה' שהדור ההוא כנגד השכל שהם תחילתו של האדם, מאידך, דורנו, דור עקבתא דמשיחא הוא כנגד העקב, דהיינו סוף ימיו של האדם, וכל אחד מישראל יש לו את המקום שלו.

נמצא שכל אדם באשר הוא, מצד אחד יש לו את התכונות המיוחדות רק לו, וכל אחד הוא בבחינת 'יחיד' - 'לפיכך נברא האדם יחיד', אולם בנוסף לכך יש לו מקום ושייכות יחד עם כל בני דורו ויחד עם כלל ישראל כולם, והוא חלק בלתי נפרד מהציבור. המעלה המיוחדת של כלל ישראל הוא בצירוף כולם יחד לכדי גוף אחד גדול ושלם.

ג.

כיצד נרגיש את הזולת

מרן הגרש"ש בהקדמה לשערי ישר, מייסד בגדר המצוה "ואהבת לרעך כמוך", וז"ל, 'הנה אם בהשקפה ראשונה רגשי אהבת עצמו ורגשי אהבת זולתו הם כצרות זו לזו, אבל עלינו להשתדל להעמיק בזה למצוא הסגולה המאחדת אותם אחרי כי שניהם דורש ה' מאתנו, וסגולה זו היא שיתברר ויתאמת אצל האדם איכותו של ה'אני' שלו, כי בזה יומד מעלת כל אדם לפי מדרגתו, שהאיש הגס והשפל כל 'אני' שלו מצומצם רק בחומר וגופו, למעלה ממנו הוא מי שמרגיש ש'אני' שלו הוא מורכב

א.

מעלת הציבור

במקומות רבים אנו מוצאים הבדל מהותי ויסודי בין אדם יחיד לבין הציבור. לא רק הבדל בכמות, אלא שלציבור יש כוחות מיוחדים והוא עומד במדרגה שונה לגמרי מזו של היחיד. במשנה במסכת ברכות מט, ב בענין ברכת המזון איתא 'כיצד מזמנין בשלשה אומר נברך, בעשרה אומר נברך אלקנו, במאה הוא אומר נברך ה' אלקנו וכו', ככל שהציבור יותר גדול יש תוספת בברכה. וכן הכוח העצום של תפילת הציבור, ועוד, כידוע.

הר"ן בדרשותיו (דרוש ט) מגדיר זאת כך 'שהכלל קונה ומשיג מצד כללותו מעלה שאינה מחויבת אליו מצד פרטיו'. כאשר מצטרפים מספר אנשים לכדי ציבור, נוצרת כאן **מציאות חדשה**. בשביל מנין צריך עשרה אך אין הכוונה שצריך עשרה יחידים שיתפללו יחד, אלא כשיש עשרה נוצר דבר חדש שהוא 'כלל' של עשר, והכלל שונה במהותו לגמרי מהפרט.

דומה הדבר לגוף האדם. האדם מורכב מאברים רבים כשכל אבר בפני עצמו מוגבל מאוד. ורק בהצטרף כולם יחד יעמוד כאן גוף חי ומתפקד. זאת למרות שבכל אבר כשעומד בפני עצמו לא קיים בו חלק ואחוז מסוים של חיות, אלא החיות **כולה** נוצרת רק כשכולם מחוברים יחדיו.

וכן עולה מדברי הרמח"ל בספרו דרך עץ החיים. שהקדושה המיוחדת של ספר תורה היא דווקא כשהספר שלם לגמרי. אם חסר ולו אות אחת, לא משנה איזו, הספר נפסל. חסרון האות מבטל מהספר את המעלה של 'ספר תורה', וקדושת הספר תלויה בהתאחדות כל האותיות כולם.

ב.

אדם הוא חלק מציבור

במדרש רבה (בראשית כ"ד, ב) איתא שהקב"ה הראה לאדם הראשון 'דור דור ודורשיו דור דור וחכמיו דור דור וסופריו דור דור ומנהיגיו'. כלל ישראל מתחלק לפי **דורות**. וכן רואים במקומות רבים שחזו"ל משתמשים במכוון בלשון 'דור', 'כל דור שאינו נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא החריבו' (ירושלמי יומא א, א) 'אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או כולו חייב' (סנהדרין צח, ב) ומדוע החלוקה היא לפי דורות, ולא לפי שנים.

בטעם הדבר מובא בספרים, שהשנה היא מחזור קבוע שחוזר על עצמו עוד הפעם ועוד הפעם, בדומה לשמש שיש לה מחזור קבוע, ואין הכרח שיהיה הבדל מיוחד בין שנה לחברתה. לעומת זאת הדור דומה לירח. בתחילת החודש הירח קטן ובכל יום בחודש משתנה גדלו. כך גם לכל דור יש את הייחודיות שלו

מגוף ונפש, ולמעלה ממנו מי שמכניס ב'אני' שלו בני ביתו ומשפחתו, והאיש ההולך על פי התורה ה'אני' שלו כולל את כל עם ישראל, כי באמת כל איש ישראל הוא רק כאבר מגוף האומה הישראלית... ואז גם רגש אהבת עצמו עוזר לו לאהוב את כל עם ישראל, עכ"ל.

רואים בדברי הגרש"ש בצורה ברורה שכח האהבה וכח האחדות הם דבר אחד שע"י שמרגישים שאני והוא מחוברים מצד ששנינו שייכים לאומה הישראלית כח האהבה העצמית שלנו תגרום לנו לאהוב את השני ולדאוג לו, כי כל אחד דואג למה שהוא מרגיש ששייך לו ומחובר אליו, שאדם מטבעו אוהב את עצמו ומה שנוגע אליו. על כן, העבודה שלנו במצוה זו היא להרגיש את האדם האחר כחלק מאתנו, להכניס אותו אל תוך ה'אני' שלנו, ויש בזה דרגות אחר דרגות, יש אדם שמרגיש רק את עצמו. יש אחד שרואה גם את משפחתו הקרובה כחלק ממנו וכו'. והדרגה הגבוהה בזה היא שאדם מרגיש את כל הבריאה כחלק מה'אני' הגדול שלו, ואז יאהב הוא את כולם אהבה עזה, וכך כל אחד ואחד מישראל הוא גם כן חלק מאתנו, כי עם ישראל במהותו הוא גוף אחד.

וכן החזו"א, בהמשך לדבריו הנ"ל ממשיך וכותב 'ובהיותי אבל של הגוף כואב לי כל פגע של אחד האברים החיים אתנו', והיינו שמחמת החיבור שהרגיש החזו"א לדור שחי בו, מכח זה הצטער ממש בצער של הזולת, ממש כמו שכל הגוף מרגיש ומושפע מהכאב באחד האברים.

והנה המציאות היא שהמבט שלנו על עצמנו מאוד מצומצם. אנו מרגישים כאנשים פרטיים שחיים בדור מנותק, הן מהדורות הקודמים, והן באופן כללי משאר האנשים החיים אתנו. ההסתכלות שלנו היא רק על החיים הפרטיים והעכשוויים

שלנו ותו לא. איננו מרגישים מספיק שייכות לכלל ישראל. עלינו להפנים, שמעבר לחיים הפרטיים שיש לכל אחד, אנחנו חלק מדבר הרבה יותר גדול. יש לנו שייכות גם לאנשי הדור שלנו, וגם לכל עם ישראל. כל מה שעברו כלל ישראל בכל הדורות, ביציאת מצרים, במתן תורה, בבית המקדש וכו', הכל נוגע אלינו ממש באופן ישיר, בעבור היותנו חלק מכלל ישראל. כאשר אדם מרגיש את עצמו חלק מהציבור, חלק מהכלל, כל הנהגתו משתנה. הוא מתייחס לענייני בין אדם לחברו באופן אחר לגמרי וזה מתבטא בדברים רבים, כגון לדון לכף זכות, לכבד את הזולת, ולחיות בשלום ולא בפרוד וכו', [והנה יסוד השנאה הוא בפירוד כלומר שכל אחד מרגיש שהוא עומד לעצמו ולא אכפת לאף אחד מה קורה אצל השני וכשאינו כל קשר ואכפתיות בין איש לרעהו זה ההיפך המוחלט של אהבה כי חיוב האהבה דורש מהאדם "ואהבת לרעך כמוך" זאת אומרת שכל אחד חייב לאהוב את השני ולדאוג לו בדיוק כמו שדואג לעצמו.

בהלכות טהרות יש דין שכלי טמא שנפער בו חור יוצא מטומאה לטהרה כי בטל ממנו שם 'כלי', והוא הדין גם בכלל ישראל - השם 'כלי מחזיק ברכה' הוא רק בשעה שיש שלום שאז הכלי שלם בלי אף חור זאת אומרת בלי שום פירוד, כי ברגע שישנו איזשהו פירוד איננו יכולים עוד להיות כלי קיבול לשכינה].

ואמנם זו דרגה גבוהה מאוד לראות את עצמנו שייכים ממש לכל הדורות, ואף אם אין באפשרותנו לעשות זאת בצורה מושלמת, אולם לכה"פ בתוך הציבור שאנו חיים בו, כגון בישיבה בכולל וכדו' עלינו לצאת מתוך עצמנו ולהרגיש שייכים לציבור, ובאופן זה נחיה בינינו באהבה ואחוה. זאת מלבד מה שנשתייך יותר למעלות הגדולות של הציבור ונעלה יחד במעלות התורה והיראה.

[נערך ע"י א. רוגוזניצקי]

בסייעתא דשמיא יצא לאור קונטרס מאמרים בעניני התקופה, מרבנו רה"י שליט"א

הקונטרס מחולק לארבעה חלקים:

- החלק הראשון** - עוסק במושג 'ישיבה', 'מהות הישיבה', צורתה ומעלותיה.
- החלק השני** - 'חינוך ובנין האדם', חלק זה עוסק בענייני חינוך וביניית האדם.
- בחלק השלישי** - מובאים דברי החיזוק להתמודדות עם קשיים.
- והחלק הרביעי** - ליקוט מדברי רבינו שליט"א על המגפה.

ניתן להשיג בישיבה הקדושה.
וכמו"כ במס' 052-7155596
או לקבלו במייל: 0715559@gmail.com